

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

<p>PRETIULU ABONAMENTULUI: Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . 5 fl.—cr. " " " " 1/2 anu 2 fl.50cr. Pentru Romani'a si straintate pe anu 14 fr. " " " " pe 1/2 a. 7 fr.</p>	<p>PRETIULU INSERTIUNILORU: Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl. v. a.</p>	<p>Correspondentiele sè se adreseze la Redactiunea dela „Biseric'a si Scól'a.“ Èr banii de prenumeratiune la „TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.“</p>
--	--	---

Nr. 805. Sc.

Cerculariu

catra tóte oficiile protopresbiterale-inspectorale si parochiale din districtulu Consistoriului gr. or. oradanu.

Consistoriulu subsemnatu, ca senatu de scóle, dupa reasumarea concluseru enunciate prin conferintiele preotiesci-invetiatoesci, tiente la 8/20. Augustu a. c. se afla indemnatu a emite urmatórele dispusetiuni:

1. Pentru promovarea invetiamentulu nostru poporalu, si adeca spre scopulu de a se ameliorá frecuentatiunes scolara, preotii parochiali sunt insarcinati in tóte Duminecele si serbatorile, precum si la alte ocasiuni binevenite, a tiené poporeniloru cuventari publice instructive despre salutea si bunatatea scólei si a invetiaturei, precumu si despre urmarile triste ce va avé negligarea acelei'a, prin acestea a face pe poporeni se intieléga, cà intre impregiuràrele grele de astadi, unic'a conditiune de viétia este scól'a si invetiatur'a, fara de care unu poporu, in lupt'a pentru esistintia, are se devina invinsu, si are sè piéra cu dile, — avendu astfelu preotii nostri parochiali suprem'a detorintia a indemná pe poporeni submanuati, ca se-si tramita pruncii la scóla regulatu, si se imbracisiezè cu totadinsulu scól'a si invetiatur'a, uniculu nutretiu spiritualu, care este menitu a asecurá si intemeiá viitoriulu generatiune noue. Prin urmare acci parinti, cari voru procurá acestu nutretiu spiritualu copiiloru loru, voru fi totdeuna binecuventati, éra acei'a, cari voru negligá acést'a, voru fi desconsiderati si mustrati de consciinti'a propria.

2. Preotii nostri parochiali prin dispusetiunele superióre ca atari fiindu instituiti si de caticheti locali, prin acést'a sunt indetorati, celu putienu de dóue ori pe septemana, adeca dóue ore pe septemana, a tiené catichisarea prescisa si a propune cu tóta diliginti'a si energi'a studiulu religiunei, fiindu aceste ore de catichisare a se induce in ordulu óreloru, ce dupa planulu de invetiamentu are se fia afigatu pe parete, —

éra tienerea acurata a óreloru de catichisare va avé preotulu catichetu a o induce regulatu in catalogulu diuariu alu scólei.

3. Preotii parochiali, ca factori principali ai invetiamentulu poporalu in comuna, avendu a controlá si a promová acelu invetiamentu, sunt indetorati, a-fara de órele prescise pentru catichisare, inca celu putienu de dóue ori pe septemana a cercetá scól'a si a asistá la prelegere, spre a se convinge despre tienerea regulata a prelegeriloru, fara inse de a avé dreptu a se mestecá in propunerea obiecteloru si a conturbá prelegerea, — éra aceste cercetári voru avé preotii, cu expunerea datulu si subscrierei proprie, a le induce si respective a le insemná regulatu si precisu in catalogulu diuariu alu scólei, ca astfelu inspectorulu cercualu cu ocasiunea visitarei scólei, se póta constató încátu si-au implinitu preotii acésta detorintia facia de controlarea invetiamentulu.

4. Preotii nostri si invetiatorii, ca factori principali ai invetiamentulu nostru poporalu, fiindu de asemenea respundietori pentru promovarea acelu invetiamentu, si fiindca conlucrarea pentru acelu scopu numai in armonia si in contielegere póte produce resultatulu doritu, — toti preotii si invetiatorii nostri sunt pofiti a fi intre sine in armonia si in contielegere reciproca, avendu astfelu cu poteri unite a nisui pentru promovarea culturei morale si intelectuale a poporulu concrediutu conducerei densiloru.

5. Invetiatorii nostri confessionali sub greumentulu amovarei din oficiu, prin acést'a de nou suntu provocati si indrumati a tiené cu elevii regulatu prelegerile, fara privire la numerulu prunciloru câtu s'aru aflá in scóla, a propune la intielesu obiectele prescise, a observá facia de elevi astfelu de tractare simpatica, in càtu prin aceea se atraga pe prunci la scóla, si se nisuesca a-i familiarisá cu invetiatur'a, éra afara de scóla la tóte ocasiunele cu cuventulu si cu sfaturile cele bune a indemná pe parinti, ca se-si tramita pruncii la scóla, unde li se luminéza mintea si li se inavutiesce sufletulu.

6. Toti invetiatori nostri submanuati, conformu ordinatiuneloru esistinte, sunt indatorati la finea fiecarei septemane, sambata sér'a, ori duminca diminéti'a, in contielegere cu preotulu localu, a presentá la antisti'a comunala politica din comuna consemnarea aceloru parinti, cari in decursulu septemanei nu si-au tramisu pruncii la scóla, si a pretinde dela aceeași antistia pedepsirea aceloru parinti, conform dispuse-tiuneloru legii regnicolare.

7. Cu finea fiecarei lune a anului scolasticu, fiecare invetiatoriu este indetoratu, in contielegere, si cu contrasignarea preotulu localu, a substerne la inspectorulu scolaru concerninte câte unu reportu lunariu despre frecuentarea scólei, adeca despre amblarea prunciloru la scóla, in care reportu voru avé a espune in detaiu aretarile ce s'au facutu cu finea fiecarei septemane la antisti'a comunala, precum si urmarile ce au avutu acele aretari, adeca a espune in reportu in specialu si pedepsele singuratice ce au urmatu din partea antistiei comunale la aretarile ce i-s'au facutu; avendu pe antistii renitenti si neimplinitori de detorintie a-i aretá inspectorulu si cu numele.

8. Inspectorii cercuali in data dupa primirea reportúrilor lunare, asupr'a aceloru antisti comunali, cari nu si-aru impliní detorintiele facia de pedepsirea parintiloru, cari nu-si tramitu pruncii la scóla, voru face aretare la oficiulu pretorialu competentu, si voru pretinde pedepsirea acelor'a, éra despre acést'a, pe langa substernerea reportulu lunaru despre tóte scólele submanuate, dupa finea fiecarei lune, in 15 dile voru avé a reportá aicia la acestu Consistoriu.

9. Inspectorii cercuali suntu indetorati celu putienu de dóue ori pe anu singuri in persóna ori, la casu de pedeca, prin cutare mandatariu a cercetá tóte scólele din cerculu inspectoralu submanuatu, si astfelu cu tóta rigórea a inspectióná cursulu invetiamen-tulu poporalu si a controlá implinirea dispusetiuneloru emanate pentru promovarea acelu invetiamentu; avendu totodata a cercetá si scólele de statu si comunale din cerculu submanualu, pentru de a inspectióná si a controlá propunerea religiunei la elevii de religiunea nóstra.

10. Preotii si invetiatorii nostri sunt pofititi in contielegere a influintiá la comitetele parochiale si a dispune cu epitropii parochiali, ca din medilócele comune bisericesci-scolare se provéda scól'a cu instructiunea interna necesaria, si se procure instrumentele de lipsa pe partea scólei.

11. Preotii si invetiatorii nostri sunt peftiti din partea acestui Consistoriu, in contielegere si cu poterí unite a nisuí pentru infintiarea corurilor vocale si a biblioteciloru scolare in fiecare comuna, cnnform instructiuniloru emise separatu in acestu meritu.

12. Preotii si invetiatorii nostri sunt avisati, in interesulu loru binepriceputu a nisui cu tóte poterile si cu tóte medilócele admissibile, spre a se infintiá in fiecare comuna câte unu fondu bisericescu-scolaru,

ingrigindu de sporirea si administrarea corecta si fidelu a acelu'a, din care apoi cu tempulu se voru poté acoperí tóte necessitatile bisericesci si scolare din comuna, prin ce se póte sperá cu siguritate ameliorarea starei materiale a preotiloru si a invetiatoriloru nostri. —

13. Preotii si invetiatorii nostri ca luminatori si conducatori ai poporulu, sunt pofititi in dile de serbatori, mai alesu pe timpulu de érna, a tiené poporulu prelegeri publice despre insemnatatea culturai morale si intelectuale, despre urmarile triste ale betiei si ale altoru patime si moravuri rele inradacinate in poporu, despre modulu cum s'ar poté mai cu usiurintia procura acoperirea necessitatiloru de traiu intre impregiurările grele actuale. Prin astfelu de prelegeri publice preotii si invetiatorii voru contribui fórte multu la promovarea culturai morale si intelectuale a poporulu, si la stirpirea patimeloru si a moravuriloru rele. Intielegendu-se de sine, cà preotii si invetiatorii prin portarea si faptele loru au se fia totdeun'a modelulu virtuti'oru crestinesci si apostoli a-deverati ai vietii morale, càci esemplele rele producú mai multa stricatiune, de câtu insasi nesciinti'a.

Acestu cerculariu se tramite P. T. Dni protopresviteri in esemplare suficiente, pentru de a se acomodá dispusetiuneloru espuse in acest'a si totodata pentru ca fiecarui oficiu parochialu si invetiatoriu din protopresviteratulu submanuatu, se-i tramita câte unu esemplariu cu indetorire de a se conformá si acomodá dispusetiuneloru acestei ordinatiuni, si fiecarele a-si impliní cu acuratetia detorintiele cuprinse in acésta ordinatiune consistoriala.

Oradea-mare, 19/31. Octomvre 1885.

Consistoriulu eparchialu gr. or. oradamu.

Ieroteu Belesiu, m. p.

vicariu eppescu.

Notitie despre viéti'a si activitatea Metropolitulu Moldovei Varlaamu (1632—1653).

(Continuare)

Citatulu adusu ni arata in destulu, cine a fost Metropolitulu Varlaamu si de ce credintia si simtieminte érá petrinsa inim'a acestui barbatu, deplinu consciutu de positiunea sa. „Cá unu datornicu ce sunt lui Ddieu cu talantulu, ce mi-a datu se-mi potu platí detori'a macaru de cât, pana nu me ducu in cas'a cea de lutu a mosiloru mei“ dice distinsulu nostru Metropolitu.

Numai cu astfelu de pastori si-a pastratu biserice'a romana prestigiulu si dreptarile sale si poporulu s'a insufletitu se stimeze si sè se tiená tare de legea stramosiéscá.

De ar fi fost petrinsi de positiunea loru si ceilalti capi ai bisericei romane, câtu au urmatu pe scaunele metropolitane, de ar fi fost inspirati de asemenea simtieminte nobile si ar fi nutritu in inim'a loru unu astfelu de patriotismu ca Metropolitulu Varlaamu, de

siguru astadi am fi multu mai inaintati in tóte privintiele, de cum suntemu. Dara durere, ca dela multi nu ni-a remasu decât numele si acést'a nu numai dela unii, cari au traitu in timpuri nefavorabile si critice, cand nu putéu lucrá pe langa tóta bunavointi'a loru, ei mai cu seama dela acei, cari au traitu in timpuri mai favorabile, cand ca capi ai bisericeloru romane potéu lucrá cu multu sporiu si inaintarea nóstra potea fi mai repede si mai simtita, care condamnabila ne-pasare cu parere de reu vedemu, ca n'a disparutu nici astadi dintre capii bisericeloru romane, pe cand intr'adeveru dintre ceice au lucratu cu mare zelu si s'au luptatu cu energia pentru binele natiunii, nóstre dintre cei ce ne-au lasatu opere de mare pretiu si au facutu cá in tóte timpurile cele nefericite clerulu si biseric'a romana se fie considerata cá o facilia si cá unu scutu puternicu alu natiunii, mai multi au traitu in nisce epoce cu totulu critice si nefavorabile.

Neobositu si zelosu a fost Metropolitulu Varlaamu si intru aperarea legii. Din initiativ'a si cu mijlocirile nemuritoriului Metropolitu Petru Movila si prin conlucrarea Metropolitului Varlaamu si a domnului Vasilie Lupulu s'a convocat unu sinodu in Iasi in anulu 1642, unde s'au condamnatu invetiaturele eterodoxe din cartea atribuita prin intrigele cele neomenóse ale iesuitoru demnului patriarchu alu Constantinopolei Cirilu Lucaris, si unde s'a cercetatu, examinat, indeplinit si aprobatu marturisirea credintiei, elaborata dupa marturi'a celor mai multi de stralucitulu Metropolitu Petru Movila, éra dupa spus'a unor'a de Isai'a Trofimovicz Cosloschi, rectorulu academieii din Kievu 1).

La sinodulu acest'a au luat parte reprezentantii patriarchiei din Constantinopole, Metropolitulu Moldovei Varlaamu cu Episcopii Eulogiu alu Romanului, Anastasiu alu Radautiului, Georgiu alu Husiloru si Sofroniu, egumnnulu manastirii Trei-ierarchi, precum si delegatii din Rusi'a mica.

In anulu 1645 s'a adunatu din initiativ'a si staruinti'a Metropolitului Varlaamu altu sinodu, unde s'au condamnatu invetiaturele cele retacite, cuprinse in catechismulu calvinu, edatu in limb'a romana in Belgradu sub Georgiu Racoti si impusu cu de-a sil'a clerului si poporului romanu din Transilvani'a cu scopulu, de a-lu atrage la calvinismu cu ori-ce pretiu, cari tendintie de calvinizare se trageau inca de multu timp, éra sub Racoti si-ajunsera culmea. Catechismulu acest'a l'a aflatu Metropolitulu Varlaamu in Tergoviste la Udrisce Nasturelu, cumnatulu domnitoriului Mateiu Basarabu, la curtea carui'a fusese tramisu impreuna cu altii „pentru óre-cari trebi domnesci si a norodului,“ dupa cum ni se spune elu insusi. La sinodulu acest'a au luat parte numai Moldovenii si Muntenii.

Mai toti scriitorii romani sustienu, ca Metropolitulu Varlaamu a fost in misiune la curtea lui Mateiu Basarabu in anulu 1641. Sustienrea loru inse e cu totulu eronata; si de unde ca ei nu ni arata intr'unu modu lamuritu consideratiunea, pe care si-fundéza socotinti'a loru, se pare, ca ea nu e alt'a decât, ca sinodulu din Iasi fiind in anulu 1642, cletori'a Metropolitului Varlaamu, au trebuitu se fi fost in anulu 1641, de órece mai toti scriitorii romani dicu, ca condamnarea catechismului calvinescu, aflatu de Metropolitulu Varlaamu la Tergoviste, s'a facutu in sinodulu din Iasi, tienutu in anulu 1642, pe cand in fapta numitulu catechismu nu éra inca aflatu pe timpulu sinodului din 1642, si de aceea in actele acestui sinodu nici nu se face vr'o amintire de densulu. Dintre purtatorii acestei idei citámu aci pe Prea Santitulu Melchisedecu 2), Pumnulu 3), Ionescu 4), Lazariciu 5) si Misailu 6).

Câta nemultiamire si scârba a semtitu demnulu pastoriu, cand i-a aretatu Udrisce Nesturelu, alu doilea logofetu, aceea carte, si de câta ingrijire a fost cuprinsa inim'a lui de pericolulu, ce amenintiá invetiaturele cele retacite ale calviniloru sant'a nóstra credintia, se vede din cuvintele cele medióse si maestre, cu cari bunulu si virtuosulu Metropolitu se adreséza cãtra toti Romanii, si prin care combate si restórna cu deplinu succesu invetiatur'a calvina din disulu catechismu Racotianu; acele cuvinte se afla in predoslovi'a cartii sale intitulate „Respunsuri“ si sunt urmatóarele: „Iubitii mei fii! intepandumi-se estimpu a fi in partile tiei Romanesci cu trebi domnesci si a norodului in Tergovisce, cu cei mai de frunte si mai de fire vorbindu, mai vertosu cu óre-care Boeriu cinstitu si slovesnicu si a tóta destoinici'a si intieptiunea harnicu, dreptu pravoslavnicu crestinu, alu doilea Logofelu si frate Domniei a bunului credintiosu si a Luminatului Domnu Ioan Mateiu Voevodu cu mil'a lui Ddieu Domnulu tiei romanesci, Domnialui Udrisce Nesturelu, carele cá unu iubitoriu de invetiatura si socotitoriu credintiei cei drepte, in mijloculu altoru carti noue ce mi-au aretatu adusumiau si o cartiulie mica in limb'a nóstra romanéca tiparita, si daca o am cetitu, am veditu semnulu ei scrisu Catechismulu crestinescu, carea o am aflatu plina de otrava de mórte sufletéca, de care lucru iubittii mei fii! marturisescu inaintea lui Ddieu cu firea mea, ca mare grija si multa scârba au cuprinsu sufletulu si inim'a mea, pentru care lucru am chematu si am strensu soboru dintr'amendóue partile si din tiér'a romanéca si din tiér'a Moldovei, nu atát'a ca dóra se póta ei elati inim'a vóstra, ce-i intarita si radecinata pre temeli'a cea buna si tare a bisericei nóstre pravoslavnice, cât cugetu si socotescu, cand ei cu aceste min-

2) Melchisedecu: „Cron. Rom.“ pg. 266.

3) Arune Pumnulu: „Lepturariu romanescu.“ tom. III., 37.

4) N. Ionescu: „Mateiu Basarabu si V. Lupu“ Iasi 1868 pg. 67.

5) Lazariciu: „Istori'a literaturii romane“ Sibiu 1884, pg. 1884.

6) Misailu: l. c. pg. 65.

1) Care din acesti'a au dreptate, vom vedea mai lamuritu in istori'a sinodului din Iasi 1642.

ciuni si amagitori, c erca si ispitescu in totu chipulu se póta află pe nestine prostanu si nesciutoriu se-lu sparie cu marturi'a s. scripturi, care fara de cale le-au pusu si reu talcuescu spre a loru perire. Pentru aceea am socotitu, ca am o detoria mare se facu respunsu si se aretu strembatur'a si talculu celu reu alu loru, ce talcuescu reu si stremb eza scriptur'a santa. Si acést'a nu ca dóra prepuiu cev'a intru faptuirile cele pravoslavnice ale crestinitatei nóstre, ca sciu fórte bine si santu adevेरitu, cum credinti'a nóstra ce a-ti apucatu dintaiu si dîn inceputu, nici unulu din voi cartile cele ereticesci si invetiatur'a loru in numeru nu le socotiti, ci numai pentru se aretu intunereculu si neintielegerea loru, ce au intru scriptur'a santa, carea o talcuescu pre voi'a si pe volnici'a loru.“ 7).

Din citatulu adusu ni potemu face o ideia, cum sciau pastorii cei buni ai bisericei nóstre se apere sant'a nóstra credintia, cum se luptau ei si ce grija purtau in inim'a loru, c a se apere religiunea mostenita dela strebani, care in tóte timpurile au fost scutulu Romanismului, pavaz'a si paladiulu nationalit atii nóstre, nesecatu de mangaere alu poporului in timpuri vitrege si de urgia si in timpuri mai putienu furtun ose isvoru de invingeri si de gloria. Distinsulu pastoriu nu numai apera cu unu zelu infocatu odorulu celu mai pretiosu alu natiunii, sant'a nóstra credintia, ci lucra si i ea sub scutu pe cei ce erau persecutati si urgisiti pentru dens'a. Asia elu impreuna cu ceilalti Episcopi ai Moldovei da o scrisóre de recomandatiune cu dat'a din 2 Iuniu 1645 catra Tiarulu Alexiu Michailoviciu fostului Metropolitu alu Transilvaniei Ilie Orestu (1641-43), depusu din tr ept'a sa prin intrigele calvinilor, cari acusandu-lu de feliurite fapte necuviint ose, lu-persecutara de mórte si in fine lu-aruncara in carcere; si acést'a o facura ei, nu pentruca numitulu Metropolitu ar fi gresitu cev'a seau ar fi comisu acele fapte, de cari lu-faceu vinovatu, ci numai din caus'a, ca n'a voitu se primésca credinti'a calvina si se propage retacitele loru invetiature. Aceea scrisóre suna astfelu: „Adeverim prea cinstitei si lumin osei fetie a imperatescei tale Mariri, despre acestu archiereu anume Orestu, din partea tie-rei unguresci, carele din copilari'a sa a fost crescutu in tiér'a nóstra, in manastirea Putn'a, si tunsu in (monachism) si radicatu la tr epta preotiei. Cand s'a intemplatu mórtea Archiepiscopului (Ardonskago) in tiér'a unguresca, si au remasu romanii fara pastoriu, ei au rogatu pre regele George Racoti, se le permita a-si pune pastoriu dupa voi'a loru, si ei si-au alesu pre acestu Orestu, pre carele l'au chirotonitu Theofan 8) Metropolitulu Ungro-Vlachiei. Dupa trei ani a indemnatu diavolulu, celu ce uresce binele, pre pop'a celu mare calvinu Ciulai Georgie, care este de credinti'a luteranesca, precum si insusi regele si toti Ungurii, si a calomniatu pe acestu Orestu la regele, aducendu asupra lui unu mare neadeveru; i eu luat

totu ce avea si pre densulu l'au inchisu in temnitia, unde a siediutu noue luni, impreuna cu multi ierei si crestini, nu pentru vre-o vinovatie, ci pentru credinti'a crestinesca, pentruca nu voi a a se perverti la luteranismu. VEDIENDU credinti'a lui cea tare insusi regele i-a datu sub garantie a 24 de chizesi, o mie de taleri, că se-i dea in visteri'a regala, si i-a datu libertate c a se adune bani pentru acést'a plata. Elu a venitu in manastirea sa Putn'a, unde se pomenescu Marii Knezi ai Moscvei. Acolo n'a potutu se adune destui bani, că se platésca acésta datorie, si pentru aceea a venitu la imparat esc'a vóstra Marire, c a se rescumpere pre acei doue-dieci si patru de chizesi. De aceea vediendu si noi seraci'a si stremtorarea lui, ni s'a facutu mila de elu, si l'am trimisu la imparat esc'a vóstra Marire, se c era ajutoriu la piciorle tronului teu.“ Subscrisi: Varlaamu, Metropolitulu Sucevei. Anastasiu, Episcopulu Romanului. Stefanu, Episcopulu Radautiloru si Gedeonu, Episcopulu Husiloru 9).

(Va urm a)

9) Melchisedecu: „Not. ist.“ pg. 311-312. — Golubinski: l. c. pg. 54-55. In isvorulu din urma difera in câtva epistol'a adusa aci, Acést'a credemu ca provine inse numai din modul, cum au intielesu unulu si altulu din autori expresiunil' din ruse-ce. cand le-au tradusu in limb'a romana.

(*) 5) At at in privinti'a timpului, cand s'a tramisu tipografi'a din Kiev la Iasi, cât si in privinti'a feliului ei,  erasi nu se invoescu scriitorii. Asia in privinti'a timpului lareu in „Bibl. cron. rom.“ p. XVI; Lizariciu: l. c. p. 36; Xenopolu: „Ist. rom.“ p. 86; Densusianu: l. c. p. 86 si Misailu: l. c. p. 44 spanu, ca tipografi'a a fost tramisa in anulu 1640. Pre santitulu Melchisedecu: in „Not. ist.“ p. 227 dice, ca la 1642. Eraceanu: l. c. p. 276-277 dice, ca in anulu 1643; éra pe pag. din urma in nota face urmatórea observare: Aceste lucruri trebuie se fi petrecutu inainte de 1643, c aci in a. 1640 acésta tipografia tiparesce o enciclica a Patriarchului Parteme.“ In fine Metropolitulu Moldovei, Veniamin Costachi, l. c. ni spune, ca fost tramisa la 1644. — In privinti'a feliului tipografiei ni spune unu scriitoriu, ca a fost romanésca: Sincai: l. c. p. 58 dice: „Si o tipografie cu litere romanesci.“ Golubinski: l. c. p. 48: „Lupu fund a in Iasi capitala sa tipografie pentru imprimarea cartiloru in limb'a romana.“ I. G. Popescu: l. c. p. 24: „Dlu (V. Lupu) a infintiatu si tipografii romane.“ Misailu: l. c. p. 44: fund a Vas. Voda cea antaiu tipografie romanésca in Iasi.“ Altii dicu, ca a fost romanésca si grecésca: Cantemiru, l. c. p. 170 spune: „Totu acestu d mnu a fundat[u] o tipografie grecésca si moldoven esca. Acést'a opiniune a lui Cantemiru o admite si Preasantitulu Melchisedecu si o reproduce in opulu seu „Not. ist. si archeol.“ p. 225. Dupa noi acésta tipografia a trebuitu se fie aprovizionata cu litere grecesci, căci la 20 Dec. 1642 s'a tiparitu actele sinodului tienutu in Iasi; pe langa acést'a cu litere cirile, cu cari se tipareau carti romane si slavone, dupa cum se póte ved e chiar din cazani'a Metropolitului Varlaamu, unde la finele c artii ni da elu o insemnare de 10 renduri in limb'a slavona, tiparita cu acele-si caractere, cu care e tiparita intr eg'a carte in limb'a romana. Din usele semue, ce gasimu in cartea Metropolitului Varlaamu, pare ca tipografi'a  er a in Moldov'a inainte de 1642. Asia la foi'a 86 a numitei c arti, unde este reprezentata intrarea Mantuitorului in Ierusalimu, gasimu insemnatu pe langa numele de Ilie, care nume de buna séma este alu gravarului, inca si anulu 1641.

7) Sincai: l. c. tom. III. 45. — 8) Er ore, in locu de Teofilu.

(*) Not'a a 5-a. Nr. 5, pag. 35. Red.

Cestiuni la ordinea dilei.

Langa Timisióra in Februaru 1886.

Domnule redactoru! In sfersitu se trece si carnevalulu cá tóte in lume, si cu elu se incheia si concertele si balurile. Tocma in diu'a in carea voru apareea aceste sire in „Biserica si Scol'a“ se arangeza unu concertu de catra noulu coru de plugari din comun'a Seceani. Si sum siguru, ca preotii si investiatorii din comunele vecine voru participá cu totii la acestu concertu, si voru contribuí cu ce voru poté la inaintarea acestui coru de plugari.

Cand vorbescu inse de contribui, mi-se cam scóla perulu in capu, pentruca cu multele contribui, legate de carnevalulu, ce ne paraseste, s'a cam trecut si multulu putienulu, ce s'a mai gasitu pre la noi, pre fundulu ladii.

A gandí, cá se damu acestei ladi o putere mai mare pre viitoru este cea mai insemnata cestiune de o cam data pentru poporulu si preotimea nóstra. Cá anulu 1886 se-ne lase mai cu voia in ale economiei si ale bunastării materiali — tieranulu nostru si cu elu alaturi'a si preotulu romanescu au trebuit se gandesca, si se lucre inca din tómn'a anului trecut. Atunci am semenatu semanaturile de tómn'a, ér acum avemu se grijimu de semanaturile de primavéra. In anulu acest'a timpulu, asia se vede, nu ne este pré favoritoriu. Pamentulu este plinu de apa, si desi ar fi vremea cá se semanamu orzulu, nu ne potemu nici apropiá de tiarina; si cum vedu anulu acest'a pamentulu nu se va lucrá bine pentru semanaturile de primavéra, ér nelucrandu-se bine semanaturile resaru mai tardiu, si de regula resaru cam raru. De aceea din precautiune ar fi bine, cá cei mai cu putere se ne provedemu cu câte unu plugu, construitu anume pentru a rarí pamentulu, si a inlesní resarirea semanaturiloru. Pluguri de acestea am vediutu, ca se intrebuintieza in economiele domniloru de pamentu, si se afla si in Temisióra in depositule mai mari. Dar despre acest'a ti-voiu serie mai pre largu cu alta ocaziune.

Acum inse me semtu detoriu a aminti o alta impregiurare. Se incede postulu mare, si respective timpulu, in carele noi preotii avemu a seversí multe slujbe prescise de ritualulu bisericescei nóstre. Dar afara de acest'a mai avemu in postu si altele de implinitu. Avemu adeca a predicá cuventulu lui Dumnieu mai multa cá in celelalte pãrti ale anului, si precum in natura primavér'a totulu se inoiesce: tocm'a asia avemu noi preotii detorinti'a ca predicandu cuventulu lui Ddieu se lucràm, cá poporulu nostru sè se inoiesca in ale moravuriloru.

Spre a o poté face acest'a mai cu succesu eu credu, ca va fi bine, daca inca de timpuriu ne vom face unu planu, dupa carele se procedemu, si se ne intocmimu predicele pentru fiecare Dumineca din postulu mare.

Postulu dupa principiile bisericeí nóstre este pentru crescini timpu de infranare si abnegatiune cu

scopu, ca prin acést'a se ne edificàm si se inaintàm in ale moralei si ale virtutii. Pentru preotu postulu pre langa acést'a mai are inca o insemnata fórté mare. Este timpulu, in carele preotulu, cá si pastoriu sufletescu are detorinti'a ca prin predicele sale se semene in inimile credintiosiloru sementi'a cea mantuitória a adeveturiloru religiunei lui Christosu, si precum semenatoriulu numai atunci póte contá la unu secerisiu manosu, daca arunca in pamentu sementi'a in timpulu, cand acest'a este accesibilu: tocm'a asia si preotulu póte contá mai cu succesu a-si ajunge scopulu seu pastoralu. daca mai cu seama in timpulu posturiloru va scí se intiparésca adeveturile religiunei in inimile credintiosiloru. Dar despre acést'a mai in detaiu cu alta ocaziune. Unu preotu.

Daruri pe seam'a santei bisericei.

Sambateni 9/21 februaru 1886.

Domnule Redactoru! Te rogu se dai locu in pretiutulu jurnalulu ce redigiati unei bucurii generale de care suntemu patrungi. Comun'a nóstra bisericesca adeseori e suprinsa câte cu unu evenimentu crestinescu, si acést'a este emulatiunea ce arde cá o facia nestinsa in inimile credintiosiloru nostri de a-si aretá in fapte iubirea si zelulu crestinescu facia de scump'a nóstra religiune. In anulu trecut crestianulu nostru Georgie Popi, a aredicatu o cruce (ruga) pompósa la drumulu tierii langa semanaturi si alt'a in alta directiune a tiarinelor in pretiu de 60 fl. val. a. totu acestu crestianu a cumperatu o Evangeliu pe seam'a santei bisericei in pretiu de 15 fl. si a contribuitu pentru 2 prapori cu sum'a de 20 fl. Veduv'a Catiti'a Giurchi, a contribuitu pentru unu Liturgieru cu sum'a de 10 fl. Florea Popi cu soti'a sa Soc'a a cumperatu unu mesariu, brodatu elegantu pentru prestolu cu 12 fl. Savet'a lui Petru Staii unu stihariu preotiescu cu 10 fl. Petru Popi unu mesariu pe prestolu cu 25 fl. totu Petru Popi a mai cumperatu unu epitrahilu cu 8 fl. Cristofor Nicoliciu asemenea unu eptrahilu cu 8 fl. Nutiu Iovanescu cu soti'a sa Floare 2 prapori eleganti cu sum'a de 30 fl. cari tocmái adi s'au sãntitu cu o ceremonia neindatinata pana aci. Ioti'a Stancu a cumperatu unu praporu cu sum'a de 15 fl. Astfeliu comun'a nóstra bisericesca a fost crutiata cu aceste sune si e prevediuta cu cele necesarie. Totu din zelulu si iubirea crestinesca fratii Comlosianesci voiescu la olalta a face unu praporu mare nou, in loculu celui inechitu. Dea ceriulu, ca comun'a acést'a se sporésca in bine, spre mangaiarea nóstra si spre inaintarea poporului nostru! Primésca crestinii susnumitii, pentru adeveratele lor fapte crestinesci respata dela ceriu, de unde vine tóta darea cea buna si si totu darulu deseversitu, — ér din partea comitetulu parochialulu recunoscintia adeverata si multiamita ferbinte.

Paul Felneanu,
preotu romanu.

„Despre familia.“

Din numărul 2 alu „Advocatului poporalu“ reproducem următoarele :

Familia se numește — în înțelesu mai strinsu — totalitatea aceluor persoane ce prin cununia și prin nașterea din cununia stau în legatură de sange său de rudenie. *Relatiunile familiare* izvorescu din *cununia* (casatoria) și totu d'aci izvorescu și referințele de dreptu reciproce între cei cununați.

D'aci se vede dăra cumcă după dreptu și după legile tierii cât de reu și de periculosu este a trăi în *combinatu*, în casatoria nelegiuită (fără cununie); pentru că legea pe atari fetie, adică pe cei ce traescu în combinatu — nu-i recunoște ca familia ca ómeni cinstiți; copiii lor nu sunt îndreptați în asemenea mesură, ca copiii născuți din fetie cununate; barbatulu nelegiuitu nu are nici unu dreptu la averea concubinei sale, adică a sotiei lui nelegiuite, și nici acést'a nu are dreptu la averea barbatului ei nelegiuitu. Ea nu e recunoscută ca veduă — în casu de mórte — nici se suferă în binele barbatului ei, ér sermanii copii născuți în atari cassatorii, adică „din patu nelegiuitu“ remanu ca vai de ei, fără parte și fără dreptu la averea parintelui lor. — De alta parte se vede de ce e buna *sant'a noastră biserică românească* (de ambele confesiuni) și ce *bunătate mare ne dă preotimea noastră prin darulu seu d'a comună*. Ea' prin cununie, pune temelulu familiei, ér prin acést'a îi face demni pe credinciosii sei ca se se bucură de bunătățile legii și a dreptului privatu.

Cununia (nunt'a) după legile noastre bisericesci este „o taină sântă“; ér după dreptulu privatu, este: o *insoțire legală pe viétia între două persoane de genu diferitu în scopulu d'a naște și cultivá descendenti și d'ase ajutoră un'a pe alt'a*.

Din acésta definițiune se vede cumca persoanele cununate devinu „amendoi unu trupu“ — cum dice legea noastră bisericăscă — ér după legile civile: devinu o mică corporatiune, angajată a trăi unulu pentru altulu, și a se înmulți. D'aci apoi se deduce pentru persoanele gătite de cununie datorinți'a: ca înainte de cununie se bage bine de séma „cu cine-si léga capulu“, se caute ca sociulu se fie cu minte sanetósă, temetoriu de Dumnedieu, supusu și ascultatoriu de legile bisericesci și lumesci, de preotime, de mai marii nostri bisericesci, se fie, cum se dice: cu buna portare și cu bunu morálu, pentru că „nu averea face fericirea familiara (casnica) ci fericirea familiara aduna avere.“ D'aci se deduce că după cununie persoanele cununate și astfelu „legate pe viétia“ se nu parasésca un'a pe alt'a, dar nici sè se asuprésca, bata, tiranizeze, persecuteze un'a pe alt'a — ci sè se consulte frumosu un'a cu alt'a, se stee un'eru la umeru un'a cu alt'a, și la bine și la reu; se erte un'a vin'a ori gresiél'a altei'a, se fie cu dragoste curată și cu credința un'a catra ceea laltă, căci astfelu se castiga *indestulirea sufletésca* între cei cununați, éra acésta indestulire, ca dăru cerescu și sufletescu, înlesnesce fórté multu sarcinile vietii grele și plina de neacasuri, și despăgubesce fórté multu pe ómenii seraci.

Persoanele ce deriva dela o linie comună, se numescu *neamuri* său *rudenii*. fără consideratiune lá aceea: dacă trupin'a comună, din care deriva persoanele, a fost cununată, ori ba. Adică copii născuți în casatoria legiuită (cununia) ei sunt între sine neamuri și si parintii lor; și dacă parintii traescu în casatoria nelegiuită, copii lor atât între d'nsii cât și cu parintii lor totu neamuri (rudenii) sunt.

Copii născuți de un'a și aceeași trupina unulu și același tata și de un'a și aceeași mama se numescu *frati dulci*, ér cei ce au numai unu tata comunu său numai o mama comună, se numescu *frati vitrigi*.

Trupin'a comună (în unele părți poporulu îi dice „pociumpu“) se numește aceea parochia casatorită, dela carea deriva persoanele înrudite; sirulu acestor'a se numește *linie*. Linie'a éra este *drépta* său *laterula*; în „*linie drépta*“ este tat'a (ori mam'a) cu copii, nepotii și stranepotii sei, în „*linie laterala*“ se afla *fratii*, *verisiorii primari*, *secundari* etc. Se mai deosebesce: „*linie descendenta*“, adică lini'a în josu: dela tata pana la stranepoti; și „*linie ascendenta*“, adică în sus: dela stranepotii și fii catra parinti.

Afără de acestu soi de nemotenie, care se numește și „nemotenie prin sange“, mai esista unu soi de nemotenie fără sange comunu, carea inse totu asia de tare — după lege — că cea de sange.

D. e. „*nemoteni'a legală*“ carea se naște prin „*adoptare*“, când cinev'a primesece pe cutare persoană „*de copil de sufletu*“; și este spoi „*nemotenia spiritală*“ (sufletésca) intrs nasi și fini.

D i v e r s e .

* *Balulu arangiatu de reuniunea femeiloru romane din Aradu*. Joi'a trecută în sal'a dela „Grand Hôtel“ a fost cercetatu de unu publicu alesu și elegantu, și a fost o petrecere succésă. Dintre dame multe se prezentara și de asta dată în costumu nationalu, asia încât acestu costumu s'a împământenitu binisioru și în părțile noastre. Petrecerea a decursu pana la diua alba. Dintre notabili streini am vediutu în acestu balu pre dnii: comitele supremu Carol Tabajdy, vicecomitele Petru Ormosiu, protonotariulu comitatului Szathmáry și alții. Venitululu curatu, încursu pana acum, precum ni-se spune trece preste sum'a de 600 fl. v. a.

* *O interpelatiune de natura administrativa bisericăscă*. Deputatul Zsillinsky Mihály, luandu cuventulu în siedinti'a dietei din Budapest'a, tienuta la 24 februaru a. c. — espune, ca preotulu romano-catolicu din Rozsnyó cu ocaziunea unei cununii mieste în contra legiloru patriei a luat dela mire, carele este de religinnea protestanta reversu, ca-si va cresce pruncii de ambe secele ce s'aru naște din acésta casatoria în religinnea romano-catolică, și ca acelu reversu este astfelu concipiatu, ca dechiaratiunea cuprinsa intrensulu este „obligatória, calcarea ei este pecatu de mórte, ca are putere de pamentu, și nu póte fi restrens prin nici unu feliu de lege pozitivă.“ Deci în considerarea, ca procedur'a numitului preotu romano-catolicu este în contra legiloru, în valóre, cari espresu oprescu estradarea și cererea astorfeliu de reverse; mai departe în considerarea ca prin astfelu de reverse se conturba pacea dintre singuraticele confesiuni; precum și în considerarea, ca sustinerea păcii religionarie este cea dantaiu condițiune pentru desvoltarea și înaintarea patriei noastre — numitululu deputatu intréba pre dlu ministru de culte și instructiune publică, dacă are cunoscința de casulu espusu, și ca ce dispusetiuni intenționéza a luá pentrucă sè se dea autoritate santienei legii, carea prin casulu de sus a fost greu vatamata, și prin cari sè se asigureze pacea dintre singuratecile confesiuni?

* *Himenu*. Dlu Terentiu Nonu, teologu absolutu a incredințiatu pre dsiór'a *Lucreti'a Crainicu*, fiie'a parintelui Georgiu Crainicu din Nadabu. Le dorimu viétia fericita! —

† *Necrologu*. În 31. Ianuaru a. c. s'a petrecutu la odichna vecinica remasitiile pamentesci a învetiatoriului Ioan Suciu din Kétegyháza, carele a servitu ca învetiatoriu 36 ani cu nesuintia de a-si implini chemarea grea, Lu glescu: neconsolabil'a lui sotia Mari'a Suciu nasc.

Horgea, cu care a traitu in fericire 34 ani: fiic'a lui Catherin'a Suciului mar. I. Ribarovici esec. reg. din Timisióra; Ioan Suciului stud. de cl. V-a gimn. in Sarvasiu ficele Rosalia si Ana Suciului; pre lángha acestia mai gelescu pre reposatulul numerosi consangeni, amici si amice si poporeni din comuna, cari pentru noblétia si bunétia inimei lui l'a iubitu si stimatu pana la ultimulu momentu de despartire. Dupa densulu a remasu multi carturari in comuna. Inmormentarea i-s'a facutu de 5 preoti in frunte cu dlu protopopu tractualu. Fia-i tierin'a usióra si memori'a binecuventata!

* **Multiamita publica.** Subsemnat'a mi-tienu de santa datorintia a aduce cea mai sincera multiamita publica P. T. domni, pentru mari inimósele contribuiuri, cu cari m'a ajutoratu la inmormentarea fiertatului meu barbatu Ioan Suciului fost invetiatoriu in Chitighazu. Marinimosii daruitori a fost: Escelenti'a Sa cont. Coloman Almássy 20 fl. Ilustr. Sa cont. Dionisiu Almássy 5 fl. Petru Chirilescu protop., 5 fl. Petru Suciului adv. 10 fl. Iosif Besanu, parochu ases. cons. 5 fl. Kauten Mihály preotu rom. cath. 2 fl. Szekér Mihály inspect. dominialu 5 fl. Böhm Miklós secret. dom. 3 fl. Nicolau Serbu not. 5 fl. Vasiliu Belesiu, preotu 3 fl. Szekér Károly ofic. dom. 2 fl. Iosif Ardeleanu preotu 5 fl. In s. biserica cu tasulu 6 fl. 60 cr. Oautiu Hodageu jude 1 fl. Mihailu Secanu, econ. 1 fl. 6 cr. Demetriu Bandula econ. 1 fl. Ioan Selegeanu 1 fl. An'a Moldovanu 1 fl. Mari'a Selegeanu 1 fl. Toader Simonca 50 cr. Georgiu Balintu 20 cr. Georgiu Barbilu 20 cr. Georgiu Crisiuanu 20 cr. Mich. Crisiuanu 10 cr. — ved. *Mari'a Suciului* nasc. Horgea.

† **Necrologu.** Parochulu gr. or. din Costeiuulu mare protopresviteratul Belintiuului Stefan Martinoviciulu la 6/18 Faure a. c. dupa amédi la 4 óre dupa unu morbu greu si indelungatu a adormitu in Domnulu; éra la 8/20 Faure s'a inmormentatu cu cuvenit'a ceremonia, asistandu la actulu funebralu 12 preoti, in frunte cu protopresviterulu tractualu Georgiu Creciunescu. — Dupa reposatulul a remasu veduv'a preotésa si 4 prunci orfani.

Fie-i tierin'a usióra si memori'a binecuventata!

* **Multiamita publica.** Subscrisul, miscatu adencu de simtiulu recunoscintiei me aflu indemnatu, a esprimá cea mai profunda multiamita, Stimatiloru Domni Paulu Fasie jude, reg. si Dlui Paulu Papp sub jude reg. Cari cu ocaziunea conveniri a nostre in Campani in diu'a de 2/14 Februariu a. c. au binevoitu a doná pe sém'a fundatiunei nóstre bisericesci, de curandu infiintiata, unu ajutoriu Domnulu Paulu Fasie au donatu 6 fl. v. a. Dlu Paulu Papp 3 fl. dela cari luandu esemplu toti cei de factia au mai donatu D. Vasiliu Erdély, apotecariu 1 fl. D. Nicolau Gavr'a notariu 2 fl. Henciu Tuduce jude com. 1 fl. Georgie Pelle 1 fl. Terentie Popoviciulu 1 fl. Sum'a 16 fl. v. a. Si asia mica fundaciune de 14 fl. se urca la suma de 30 fl. v. a. carea suma de locu s'au si depusu la man'a epitropului fundatiunei. Andrei Tóder spre fructificare. Le uramu marinimosiloru Domni Viétia indelungata, si fericita. Campani de josu, la 4/16. Februariu 1886. Atanasie Popa preotu.

* **Multiamita publica.** Comitétulu parochialu precum si antistia comunala, in numele tuturor locuitoriloru din Remetealunca, prin acést'a si-esprima cea mai caldúsa recunoscintia Magnificentiei Sale Dlui deputatu dietalu Frigyes de Harkányi, carele iubindu progresulu culturalu in scóla, fara esbire de nationalitate, au fost asia de generosu incát la rogarea numiteloru corporatiuni, a donatu unu ajutoriu banalu de 20 fl. v. a. la acoperirea scólei nóstre confesionale.

Dea ceriulu, ca mai multi barbati cu inima nobila se se ivésca pe terenulu culturai nóstre, ajutorandu pro-

gresarea nóstra in scóla; — ér Magnificentiei Sale, pron'a cerésca se-i lungésca firulu vietii la multi ani fericiti. — Mihaiu Jurma, par. pres. Ioan Berariu, jude com.

* **Multiamita publica.** Locuitoriulu de aici; Nicolau Nica (Calutia) a cumperatu pe spesele proprii: Triodulu in pretiu de 36 fl. dreptaceea in semnu de recunoscintia si iubire ii esprimámu acést'a multiamita, rogandu pre bunulu Ddieu se-i primésca jertfa, si se-lu traiésca intru multi ani! — Serbesci, 29 Ianuariu 1886. Pentru comitétu: Nicolau Groz'a, parochu.

* **Multiamita publica.** Mai multi credintiosii nostri au cumperatu pre spesele loru o evangeli'a frumósa si o au predatu santei nóstre bisericeii din Paulsiu spre bucuri'a si mangaiarea intregu poporului din comun'a nóstra. Pentru acést'a frumósa facta crestinésca subscrisul exprimá in numele comunei cea mai profunda multiamita fratiloru contribuitori. Ddieu se-le resplátésca insutitu si inmiitu denariulu, cu carele au contribuitu pentru infrumsetiarea altariulu Domnului! Georgiu Carabasiu, inv.

* **Inundatia.** „Gaz. Sateanulu“ relatéza urmatórele: in diu'a de 1 Ianuariu 1886, din caus'a mai multoru ploii ce au urmatu inainte, riulu Buzului a esitu din matc'a sa cu sloi de ghiatia cât casele de mari, incát s'a inspaimentatu tóta lumea. S'a inecatu aproximativu ca la 600 pogóne locu arabitu si islazu din mosi'a proprietariulu spre gar'a Faurei si comun'a Filipesci (Basi'a) si spre comun'a Jirlari ca 200 pogóne locu arabitu si islazu din proprietatea locuitoriloru cedate loru dupa legea rurala din 1864. Ap'a inaintase cu sloi pana in interiorulu statului, inecandu 14 case, ér locuitorii, cari se aflau inlauntru abia au scapatu cu ajutoriulu de pe afara, gasindu-i prin podurile caseloru ascunsi de frie'a inecárii, fiindu aprópe se inee chiar si s. biserica. Pe acestu riu au trecutu o multime de lemne bune de stejaru si bradu, scanduri dulapi etc. preparate pentru constructiuni la loculu de unde au fost rapite de furiosulu riu, precum o multime de soiuri de vite mórte. La armanulu dloru arendasi locali, Irimi'a Petricu si Radu Mihaescu (Gealep), s'au inecatu 8 vite cornute; daca n'ar fi seriti bietii argati se derime o sira mare de pae, pe care s'au urcatu celelalte vite, cu greu scapau. Acesti servitori au statu o di si o nópte in podurile caseloru dela armanu, tipandu si vaitandu-se, incát se audiá tocmái dela satu, distantia de unu kilometru. Acestu riu a comunicatu chiar si cu balt'a Drogului, facendu unu seninu de apa cu sloi incát nu se potea cuprinde cu ochii, inecandu si câte 7—8 sute snopi de stufu taiatu de bietii locuitori din timpulu gerului, remanendu astfelu pagubasi de câte unu napoleonu ce au platitu dloru arendasi cá inroiéla pentru taiatu de stufu. Acést'a inecaciune a tienutu preste 5—6 dile, facendu-se cele mai mari stricaciuni.

Concursu.

Pentru deplinirea parochiei gr. or. de class'a I. eventualminte de class'a II. din Belintiu, — protopresviteratul Belintiuului, — devenite vacanta prin reposarea veteranulu parochu Nicolau Grozescu: se escrie concursulu, cu terminu de alegere pe diu'a de 23. Martie. st. v. a. c.

Emolumintele sunt:

1. Un'a sesiune pamentu aratoriu de 29. jugere,
2. Stol'a indatinata dela 210. numeri de case.

Recurentii au se-si trimita petitiunile ajustate conform prescrielor Statului organicu, parintelui protopopu tractualu Georgiu Creciunescu, in Belincz u. p. Kiszető; si a se presentá in vre-o dumineca ori serbatóre in biserica din locu, spre a-si aretá desteritatea in cantari ori cuventari bisericesci.

Este de observatu, că recurrentii cu calificatiune de clas'a II. numai in acelu casu vor fi primiti in candidatiune de căca nu vor fi recurrenti cu calificatiune de clas'a I.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine : G. CRECIUNESCU, m. p. prott.

—□—

Pentru deplinirea parochiei de clas'a II. din **Costeiu-lu mare**, cu fili'a **Costeiu-lu micu**, protopresviteratulu Belintiuului — devenita vacanta prin reposarea fostului acolo parochu Stefanu Martinoviciu ; prin acést'a se escrie concursulu cu terminu de alegere pe diu'a de **9. 21. Martie, a. c.**

Emolumintele sunt :

1. Un'a sesiune parochiala pamentu aratoriu.
2. Stol'a indatinata dela 200, numeri de case.

De sine se intielege, că in primul anu, beneficiile parochiali de mai sus, se impartu in dóue cu veduv'a preotésa.

Recurrentii sunt avisati, recursele lor, ajustate conf rm prescrijeloru Statutulu organicu, a le trimite parintelu protopopu tractulu Georgiu Creciunescu in Belintiu, u. p. Kiszetó, — si a se presentá in biseric'a locala, spre a-si arată desteritatea in cantari ori cuventari bisericesci.

Comitetulu parochialu gr. or. din Costeiu.

In contielegere cu mine : G. CRECIUNESCU, m. p. prott.

—□—

Pentru statiunea invetiatorésca din Comun'a **S. Saldabajiu**, din Inspectoratulu Beinsulu se escrie concursu cu terminu de alegere pe **1. 13. Martie a. c.** pe langa urmatórele emoluminte :

1. In bani gat'a 120 fl. v. a.
2. Siese stengeni de lemne, si venitele cantorale,
3. Cvartiru liberu si gradina de legumi.

Doritorii de a fi alesi la acést'a statiune au a-si tramite recursele sale adresate Comitetulu parochialu subscrisulu Inspectoru, — pana la terminulu susu indicatu instruite conformu regulamentulu pentru deplinirea Statiunilor.

Rabagani 30. Ianuaru 1886.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea si invoirea mea : ELI'A MOGA, m. p. protopresviterulu Beinsulu.

—□—

Pentru deplinirea postulu de protopresviteru alu **Lipovii**, devenitu vacantu prin abdicerea emeritulu protopresviteru a Reverendissimulu Domnu protopresviteru **Ioan Tieranu**, — se escrie concursu, conform decisulu luat in siedinti'a plenaria a Venerabilulu Consistoriu eparchialu, tienuta la 19. Noemvre 1885 sub Nrulu 4030. Plen. ex 1885, cu terminu de 40 zile dela prim'a publicare in fói'a „Biseric'a si Scol'a.“

Emolumintele, impreunate cu acestu postu sunt urmatórele :

a) Din parochia :

Venitele parochiei protopresviterale din Lipov'a constatóre : din un'a sesiune de pamentu, birulu si stólele indatinate, cari tóte se computa in sum'a de 677 fl. 50 cr. val. austr.

b) Din protopresviteratu :

- 1) Dela siedulele de cununia câte 2 fl.
- 2) Birulu protopresviteralu,
- 3) Dela visitatiunea canonica tax'a indatinata de 5 fl.
- 4) Spesele cancelariei protopopesci 120 fl., cari venite protopopesci se computa in sum'a de 1243 florini v. a. Deci intregu venitul face sum'a de 1920 floini 50 cruceri v. a.

Din aceste emoluminte, alegându-lu protopresviteru, conform decisulu Consistorialu sus provocatu ; — este detoriu a dá jumatare protopresviterulu emeritu Reverendisimulu Domnu Ioan Tieranu, pre totu timpulu cât va fi in viétia.

Doritorii de a ocupá acestu postu, suntu poftiti a-si adresá recursele lor comitetulu protopresviteralu alu Lipovii, a-le instrua cu documintele recerute in §-ulu 53 din statutulu organicu si Regulamentulu pentru deplinirea protopresviteratelor, votatu de sinodulu eparchialu aradanu din a. 1873, si anume : ca pre lenga sciintiele teologice, posedu si cele juridice séu baremi filosofice, ori 8 clase gimnasiale, si că suntu binemeritati pre terenulu bisericescu, — mai adaugandu-se si aceea, ca recurrentii, cari vor dovedi mai multa calificatiune, decât cea prescrisa de lege, vor fi preferiti.

Recursele astmodu instruite sunt a se trimite subscrisulu comisariu in Tótvárad per Soborsin pana la terminulu indicatu.

Lipov'a din siedinti'a Comitetulu protopresviteralu, tienuta in 6/18 Februariu 1886.

Vasiliu Belesia, m. p.

Ioan Tuducescu, m. p.

presied. comit. protop. ca com. cons.

notariu.

—□—

Se escrie concursu pentru deplinirea parochiei vacante de clas'a II-a din **Darvasiu**, protopresviteratulu Oradii-mari, cu terminu de alegere pe **Dumineca in 9. 21. Martiu 1886.**

Emolumintele sunt :

1. Cas'a parochiala cu intravilanulu pretiuita in 40fl.
- 2., 50 jugere pamentu aratoriu, fenatiu si pasiune pretiuitu in 350 fl.
3. Bucate : 10 cubule grâu si 10 cubule ordiu pretiuite in 100 fl.
4. Bani de claca 20 fl.
5. Venitele stolari 90 fl. Sum'a totala 600 fl.

Recurrentii vor avé recursele lor instruite cu documintele prescise de stat. or. si §-lu 15. lit. b) din regulamentulu pentru parochie, adresate comitetulu parochialu din Darvasiu, a-le tramite subscrisulu administratoru protopopescu in Zsáka u. p. Furta, pana in 4/16. Martiu a. c., avendu pana la alegere a-se presentá in S. Biserica din Darvasiu, spre a-si aretá desteritatea in celea bisericesci. — Se obsérva că contributiunea directa erariale dupa pamentulu parochialu o va solvi preotulu alegendu.

Darvasiu 3/15. Fauru 1886.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu : TOM'A PACALA m. p. adm. prot.

—□—

Pentru statiunea invetiatorésca din Comun'a **Cabesci**, in urmare decisulu Consistorialu din 31. Octomvre Nr. 880. sc. a. t. 885 se escrie concursu pe langa urmatórele beneficii ; 1. In bani gat'a 120 fl. v. a. 2-a in bucate 12. cubule $\frac{1}{2}$ grâu $\frac{1}{2}$ cucuruza, 3-a Patru stengeni de lemne din care este de a-se incaldi si scol'a. 4-a Cvartiru liberu cu gradina.

Doritorii de a recurge la acést'a statiune invetiatorésca au a-si substerne suplicele adresate Comitetulu parochialu subscrisulu protopresviteru si inspectoru scolaru pana in 27. Februariu éra in **28. Februariu se ve va ti-nea alegerea.**

Datu in Beinsiu la 23. Ianuaru 1886.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine : ELI'A MOGA, m. p. protopresviterulu Beinsulu.

—□—